

Saco
Box 2206
103 15 STOCKHOLM

Yttrande över slutbetänkandet ”Gränlandet mellan sjukdom och arbete”. (SOU 2009:89)

Lärarnas Riksförbund har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat slutbetänkande.

**Sammanfattning av Lärarnas Riksförbunds synpunkter:
Lärarnas Riksförbund instämmer i slutbetänkandets förslag**

- att det är viktigt att lyfta fram begreppet ”DFA-kedjan” och understryka hur grundläggande den är för sjukförsäkringens medicinska förankring.
- att begreppet arbetsförmåga i sjukförsäkringen ska förbehållas dem som *har* ett arbete eftersom det i deras fall är meningsfullt att bedöma aktivitetsbegränsningarna i förhållande till kraven i arbetet.
- att introducera två nya begrepp i sjukförsäkringen: *medicinska förutsättningar för arbete och försörjningsförmåga*.
- att utveckla ett *instrument* som beskriver vilka aktivitetsbegränsningar individen drabbats av och vilka gränser som ska gälla för att en person inte ska anses ha förutsättningar att försörja sig på den reguljära arbetsmarknaden.
- att omvandla rådande samverkansprogram mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan till ett permanent arbetsmarknadsprogram som flyttas fram i tiden och sätts in mellan dag 180 och dag 365.
- att *medicinska förutsättningar för arbete* blir det begrepp som i sjukförsäkringen ska användas för den situation när aktivitetsbegränsningar ska bedömas mot den reguljära arbetsmarknaden
- att det nya begreppet *försörjningsförmåga* införs i Lag om allmän försäkring vid prövning av förlängd sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning.
- att en gravid kvinna som på grund av graviditeten anser sig behöva vara ledig från sitt arbete bör få graviditetsersättning under trettio dagar tidigast 30 dagar före beräknad förlossning.
- att en *särskild närståendepenning* utges under högst tio arbetsdagar i anslutning till maka/makes/partners eller barns död.

- att ersättning i form av sjuklön och sjukpenning vid *plastkirurgiska operationer* endast ska omfatta rekonstruktiv kirurgi orsakad av medfödda deformiteter, utvecklingsrubbnings, trauma, infektion eller sjukdom styrkt av läkarintyg.

Lärarnas Riksförbund instämmer i utredningens överväganden om och förordande av

- att försäkringskassan i utvecklingsarbetet av processen för att hantera prövningen av medicinska förutsättningar för arbete också prövar frågan att *medicinska team inklusive försäkringskompetens* inom myndighetens organisation genomför 180-dagarsprövningen.
- att gå vidare med utredandet av en ny form av partiell sjukersättning där ersättningen bör utgå i relation till *nedfatt produktivitet* och inte till full tids arbetsnärvaro.
- att den som på grund av sjukdom tar ett sämre betalt arbete kan ansöka om utfyllnad som motsvarar skillnaden mellan vad sjukersättningen skulle ha blivit i det gamla arbetet och den nya lönen.
- att ersätta arbetslösa sjukfall kortare än 14 dagar inom arbetslöshetsförsäkringen i stället för från sjukförsäkringen.

Lärarnas Riksförbunds ytterligare synpunkter och kommentarer

Det är bra att utredningen berör det faktum att sjukdom och diagnoser utan kända orsakssammanhang existerar och att försäkringen inte bör förutsätta att det föreligger vissa typer av undersökningsfynd. Utredningen påpekar mycket riktigt att det är när orsaken till sjukdomssymtomen är okända som det är särskilt viktigt att det sista ledet i DFA-kedjan, aktivitetsbegränsningen, blir noggrant bedömd och kopplad till diagnosen. Utredningen föreslår inte några formella förändringar av sjukdomsbegreppet. Det är bra att man i fall där det framstår som rimligt, bejaktar rätten till frånvaro från arbetet och betalar ut inkomstersättning. Lärarnas Riksförbund menar att det är särskilt viktigt att här genom ett tydligt regelverk skilja på sjukdomsfrånvaro och frånvaro av andra skäl.

Utredningen konstaterar att *medicinska förutsättningar för arbete* inte syftar till någon principiell förändring av dagens lagstiftning. Lärarnas Riksförbund instämmer i ambitionen att tydliggöra en av de bedömningar som redan ska göras.

Införandet av begreppet *försörjningsförmåga* vid dag 365 och den fördjupade bedömning som då ska ske, där hänsyn föreslås tas till ålder, utbildning och förmåga att lära är bra. Detta är en nyanserad syn som mottas positivt av Lärarnas Riksförbund.

Förslaget om utvecklandet av ett instrument för beskrivning av individens aktivitetsbegränsningar mottas positivt i det att en enhetlig och rättssäker bedömning avsevärt kommer att underlättas.

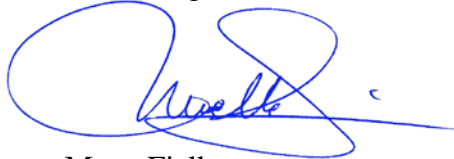
Inrättandet av ett permanent arbetsmarknadsprogram mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är bra om det kan innebära förbättrade förutsättningar för tidig omorientering till annat arbete. Det är dock viktigt att tillräckliga resurser tillförs aktörerna för ett optimalt resultat. Lärarnas Riksförbund ser med tillfredsställelse på att utredningen understryker att själva sjukskrivningsprocessen bör utvecklas så att individens medverkan i och överblick över vad som sker stärks. Detta för att motverka passivisering och snarare stärka individen i denna process. Lärarnas Riksförbund instämmer i utredningens förslag om graviditetsersättning. Den främsta fördelen är att man slipper bedömningen av rätten till sjukpenning som är svår att göra eftersom gränsen mellan graviditet och sjukdom är flytande. Svårigheter och godtyckligheter i administrationen skulle också som utredningen påpekar kunna upphöra. Lärarnas Riksförbund bejakar förslaget om *särskild närståendepenning*. Lärarnas Riksförbund vill i sammanhanget betona vikten av att sjukförsäkringen också tillgodoser de behov som föräldrar till barn som fötts döda har.

Att medicinska team inklusive försäkringskompetens genomför 180-dagarsprövningen ter sig rimligt. Det är mycket tillfredställande att teamen dels ska värdera det medicinska underlaget i ärendet och säkerställa att sjukdom är grunden för sjukskrivningen, dels ska *möta individen* och klargöra vilka aktivitetsbegränsningar som föreligger.

Förordandet om en annorlunda partiell sjukersättning är välkommet. Förslaget borde stärka möjligheterna till anpassningar på arbetsplatserna. Lärarnas Riksförbund anser att det är mycket viktigt att de fackliga organisationerna får insyn i processen att anställa eller behålla en person med partiell anställning och reducerad lön.

Förordandet om särskild inkomstutfyllnad till personer som övergår till ett lägre betalt arbete skulle enligt Lärarnas Riksförbund främja arbetslinjen och, vilket utredningen också påpekar, bli särskilt viktigt om taket i sjukförsäkringen höjs.

Utredningen påpekar att merparten av sjukfallen bland de arbetslösa är kortare än 14 dagar och att flera vinster skulle kunna göras om dessa sjukfall ersattes inom arbetslöshetsförsäkringen. Lärarnas Riksförbund instämmer i förordandet, under förutsättning att utfallet i form av glapp i utbetalningar kan undanröjas och tillräckliga administrativa besparingar kan göras hos Försäkringskassan.

Metta Fjelkner
Förbundsordförande

Nils Rönnerman